

Theophili Raynavdi Societatis Iesv Theologi, Opera Omnia

Tam hactenus inedita, quàm alias excusa, longo Authoris labore aucta & emendata : Accessit Tomvs Integer Complectens Indices Septemdecim in vniversum Opus, omnium quotquot prodierunt locupletissimos, Qvibus Absolvts Divinae Av Humanae Eruditionis Thesaurus Orbi literato aperitur ; Adiectus est ...

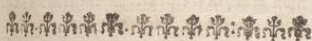
Raynaud, Théophile

Lugduni, 1665

II. Christus Agnus Dei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79582](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79582)

quam filius Dei adoptiuus ad imitationem filij naturalis congruentissimam esse docuerat, fide fieri contestatus, ea inquam fide, quæ credit, Iesum esse Dei filium, subdit. [Verumtamen potest fortè mouere, quod tam multos videmus credentes Iesum filium Dei esse; a huc tamen mundi nihilominus cupiditatibus irretitos. Quid ergo ait; quis est qui vicit mundum, nisi qui credit quia Iesus est filius Dei, cum & ipse iam mundus id credat? An non ipsi quoque dæmones & credunt, & contremiscunt? Sed dico: putæne filium Dei reputat Iesum, quisquis ille est homo, qui ipsius, nec terretur comminationibus, nec attrahitur promissionibus, nec præceptis obtemperat, nec consiliis acquiescit? Nonne is etiam si fateatur se nosse Deum, factus tamen negat?] Quandoquidem autem prædestinati diuinitus sumus, conformes fieri imagini filij Dei, enitatur diuinum de nobis beneplacitum explere, referendo moribus naturalem Dei Filium quantum per humanam imbecillitatem, fas erit.

CAPVT II.

Christus, Agnus Dei.

114 **M**ERITO Agni Dei titulum subnecto titulo filij naturalis. Non enim quod quispiam audito agni nomine fortassis existimaret, considerandas sub agni nomine suscipio Christi doctes, quarum plerumque Agnus est Symbolum, siue in Scripturis, siue apud Symbolicos.

Christus Agnus, ob plerasque rationes huc loco extraneas, lenitatem, innocentiam, immolationem, prudentiam, exquisitum nitorem.

Verbi gratia, Christus ob mititatem, sæpè in Scripturis confertur agno. Vt Ierem. 11. *ut quasi agnus mansuetus, qui portatur ad victimam.* Isa. 53. *Sicut agnus coram tondente, sic non aperuit os suum.* Qui locus allegatur Agnorum 8. Eoque ferè respiciunt, qui Agnum Paschalem, Christi patientis typum fuisse tradunt: vt S. Ambrosius in psal. 43. ad illud, *dedisti nos tanquam oues escarum.* S. Paulinus natali 8. Sancti Felicis, S. Augustinus lib. de catachysmo cap. 4. Naz. orat. 42. Lact. lib. 4. cap. 26. Rupertus 2. in Exod. à c. 3. sic pulchre & diligenter Gisl. in alterca. Synod. & Eccles. cap. 9. à pag. 52. In hoc sensu S. Bernardus serm. 1. de Epipha. accipit illud Baptiste de Christo Ioannis 1. *Ecce agnus Dei.* [Verè (inquit) Agnus, verè humilis, verè mansuetus.] Tertull. quoque lib. de patientia cap. 3. Christum, ob patientiam & lenitatem, agno confert. Non item considerandam sub agni nomine suscipio, Christi innocentiam, ob quam S. Petrus Christum

agno confert, monens fideles, recolerent etiam atque etiam pretio se esse emptos, quod sit supra omne pretium; sanguinis inquam quasi agni immaculati. Ad hanc mentem ita disserit S. Augustinus tract. 7. in Ioan. [Alter die iterum stabat Ioannes, & ex discipulis eius duo: & respiciens Iesum ambulante, dicit, Ecce Agnus Dei. Vtique singulariter iste Agnus. Nam & discipuli, dicti sunt agni. Ecce ego mitto vos; sicut agnos in medio luporum. Dicti sunt & ipsi lumen; Vos estis lumen mundi. Sed aliter ille de quo dictum est erat lumen verum; quod illuminat omnem venientem in hunc mundum. Sic & Agnus singulariter, solus sine macula, sine peccato: non cuius macule absterse sint, sed cuius macula nulla fuerit.] Disertè quoque S. Epiphanius hæresi 69. de Christi variis nominibus agens, ait [Agnus dicitur, propter innocentiam: & quod per ipsum, peccatum ab hominibus sublatur est, in eo quod ipse Patri oblatas est ouicula ad mactationem.]

115 Optimè Richardus Victor. tract. de Baptis. Christi [simplicitatis innocentiam, scriptura nobis commendat per agnum, etiam & puerum; Vnde ipse Dominus, propter omnimodam innocentiam dictus est Agnus Dei: & de eius consimilibus, dicit ad Petrum, *pascite agnos meos.* Et dictus est pastor ouium, & fideles oues pascuæ eius. Et legis præceptum est, vt quotidie Sacerdotes duos agnos offerrent; vnum mane, & alterum in vespere. In mane incipiunt homines operari. Ideo per manè intelligitur actionis principium, sicut per vespem, datur intelligi finis. Quid est ergo duos agnos offerre, nisi opera innocentie incipere, & ad finem perducere? Hoc est Sacrificium iuge, quia semper Deus requirit à nobis, innocentie virtutem.] Inde etiam illud Paulini epist. 12. ad Seuerum.

Sub cruce Sanguinea nino stat Christus in agno, Agnus vt innocua in iusto datus hostia leibo.

Et superius:

Sanctam fatentur, crux & Agnus victimam.

Habes hic & aliam causam huius Christo tribuæ denominationis, sed quam hic quoque non attendo; nempe quod Christus fuerit victima, pro nobis à Patre tradita ad salutem nostram. Theophilactus in cap. 1. Ioan. ad illud *ecce Agnus Dei*, disertè ita habet, his verbis. [Agnus Deus, dicitur Christus, siue quod Deus acceperit mortem Christi pro salute nostra, siue quod Deus Pater, propter charitatem suam erga nos, illum dederit ad mortem pro nobis. Quemadmodum dicere solemus, Sacrificium hoc illius est: hoc est, ille Sacrificium hoc obtulit. Sic igitur & Dominus dicitur Agnus Dei, eo quod Deus Pater propter charitatem suam erga nos, illum dederit ad mortem.] Sed & iuge Sacrificium dæorum agnorum in singulos dies, Christum victimam nostram exprimebat

primebat: autoreque Origene hom. 24. in Numer. id maxime spectat Christi agni denominationio. Audi & eundem Tomo 1. in Ioan. [Vt agnellus innocens qui ducitur ut sacrificetur, factus est ille agnus Dei, ut auferat peccatum mundi: & qui omnibus sermonem suppeditat, etiam assimilatus est agnello sine voce, coram tondente, ut morte ipsius omnes nos purificemur; idcirco Ioannes ait, ostendens ipsum; ecce Agnus Dei, qui tollis peccatum mundi. Non inquit; qui tollis aliquando, neque item qui abstulit quidem ante, nunc autem non tollis, sed tollis, (inquit,) quia assidue hoc agit, id est tollit ab unoquoque in mundo existente peccatum, neque tollere, quoad è toto mundo sublatum fuerit peccatum, ac Seruator tradiderit Patri regnum peccatum, eo quod nullum ac ne leue peccatum superfuturum sit debellandum à Patre.] Eusebius lib. 1. de demonstr. cap. 10. late & egregie de hac Christi denominatione differens, huc respexit censet Baptistam cum dixit, *Ecce Agnus Dei*. Ego tamen aliud collineo.

116 Multo minus sub agni titulo, Christi prudentiam propono expendendam: tamen si S. Gregorius lib. 6. in 1. Reg. cap. 15. ad illud, *recensuit eos quasi agnos*, affirmat typum prudentiæ agnum esse. [Agnorum (inquit) nomine, solent viri magnæ prudentiæ designari.] Hoc nescio an ad eam solertiā referat, qua agnus matrem agnoscit. Audi S. Ambrosium lib. 6. exam. cap. 4. qui Agnorum in summa simplicitate summam industriam & solertiā similitudinariam, sic celebrat. [Quid agniculis simplicius, quos minusculæ paruulorum comparamus infantibus? Sæpe ex his magno grege agniculus per ouilia tota vagatur, errat, à matre, & cum eam reperire non possit, balatu frequenti absentem incitat, ut responsuræ vocem exciter, quo ab eius sono, errabunda replicet vestigia; multis licet versetur, in millibus ouibus, recognoscit vocem parentis, festinat ad matrem, lactis quoque maternis innotos sibi fontes requirit. Quamuis cibi desiderio detineatur & potus, transcurrit tamen aliena vbera, licet humore lactis exundent. Solam matrem requirit, solius sibi materni vberis pauperes succos, significat abundare. Illa quoque inter multa agniculorum millia solum filium novit. Unus quamvis plurimorum balatus, eadem species; sed illa tamen sortem suum discernit à cæteris, & solum filium tacito pietatis testimonio, recognoscit. Pastor errat in discretionem ouium, agniculus in agnitione matris nescit errare.]

Ex Cassiano lib. 6. de institut. cap. 4. desumi præterea potest alia ratio Christum denominandi *agnum*, ad hunc item locum minime pertinens. Distinguens enim eo loco Cassianus, continentem siue *in partem* à casto, vel potius ab eo qui in affectum integritatis vel incorruptionis transierit; ait hunc dici *agnum*. Vbi corrupte libri quidam legunt *agnos*. Sed rectè ex M. S. Cod. Diaconius emendauit errorem; legitque ut diximus. Idem ergo est iuxta Cassianum *agnus*, quod perfecte & exquisitè nitens, & purus

à carnis fœculentiis & illuque. Quod decem fuisse in Christo singularissimum, nemo non videt. Proindeque agnus iuxta hanc vocis notionem, iure dici poterit. Verum in hac ad Christum Dei agnum, itaque potuerit sanè Christus ex prædictis causis *Agnus* appellari. Sicut S. Augustinus serm. 101. de diuers. cap. 6. Sanctam Agnetem ob exquisitam puritatem iure nomen illud adeptam docet, verbis illis. [Virgo quæ quod vocabatur, erat. Agnes Latine agnam significat, Græcè castram. Erat quod vocabatur, merito coronabitur.] Eandem inquam ob causam, Christus multo magis, potuerit *Agnus* denominari.

*Agnus Dei Christus, qui
Filius Patris.*

117 Ea tamen illius denominationis causa, quam hoc loco amplector, illa est ob quam dicebam subnecti merito hunc titulum, titulo filij naturalis. Nempe quia nomen *agni*, in scripturis filium designat: fortassis quod apud Hebræos, infantes ob teneritudinem, vel quia erant de grege Dei, sic nominarentur. Sanè S. Hippolytus orat. de consumat. mundi proferens varias antitheses Christi & Antichristi, imo imitamenta varia quibus Satan, illum hominem peccati ad Christi simulationem conformabat; inter alia id proferit. [Demonstratus est Saluator ut agnus, ipse quoque nascetur in circumcissione.] Quæ verba manifestè ferunt vium Hebræorum quem dico. Ea item ex causis, Baptistam, ut refertur Ioannis, denotasse Christum nomine *agni Dei*, quod illum filium Dei intelligi veller, autor est Clemens Alexandrinus lib. 1. paedag. cap. 5. in fine, verbis illis de Christo, *magno*, (ut ait) *Dei, & perfecto puero*. [De hoc puello, fert quoque testimonium Ioannes, qui est maior propheta inter natos mulierum; ecce Agnus Dei. Quoniam enim scriptura, pueros ac infantes *agnos* nominat, Deum qui est Verbum, qui propter nos homo factus est; qui nobis in omnibus assimilari volebat; vocauit *agnum Dei*, filium Dei, infantem Patris.] Nec sane suberat ratio, cur Ioannes si alid respexisset quàm ad hanc Christi filiationem significandam; v.g. si tantum innocentiam, aut lenitatem, & bonitatem Christi designare voluisset, Christum vocaret *agnum Dei*, sed simpliciter vocasset *agnum*. Quare perspicuum videtur, Ioannem nomine *agni Dei* infantem cælestis aulæ, & filium Dei intellexisse. Unde quotquot ex hoc Ioannis testimonio, confirmant Christum esse agnum Dei (sunt autem innumerati,) astipulari videntur huic Christi nomenclaturæ, in sensu quem proponimus. Eidemque etiam suffragatur est, quilibet hymno Angelorum attroxnit illam clausulam, *Domine Deus Agnus Dei, filius patris, qui tollis peccata mundi*.

*pictura Christi Symbolica,
specie Agni.*

118. Spectant planè ad hoc institutum, pascere picturæ quibus Christus Symbolicè agni specie effictus exhibebatur. Sic Damasus Papa in Syluestro, testatur Constantinum Magnum constructo sacro fonte in quo Christiano ritu lotus est & initiatus, fontis labio agnum aquam fundentem appendisse ex auro purissimo; adscripto ad lauam titulo *agni Dei* demonstrati per Baptistam ex argento fabrefactum: ut intelligeretur, Christum esse qui aquam expiatriam fundit; iuxta illud, *hic est qui baptizat*. Aliam eiusmodi Christi picturam, exhibet Bosius lib. 6. de cruce cap. 12. Agni sub cruce rupi insistentis, & fontes quinque, vnum è pectore, & singulos è singulis pedibus emittentis. Apud Anastasium nihil frequentius eiusmodi Christi imagine.

Interdicitur quidem in 6. Synodo canone 81. Trullano, ne in posterum Christus sub agni specie depingeretur: quod hodièque seruantes Græci, vt refert Ioannes Molanus l. 3. de imag. cap. 20. loco Agni quem in Latina Ecclesia ad latus Baptiste pingi ex vfu est, apponunt schedam his ex Isaia & Euangelio verbis narratam. *Ego vox clamantis in deserto, parate viam Domini, rectas facite semitas eius*. Id tamen interdictum, apud Latinos non est vfu receptum, nisi fortassis vt Christus passim non pingetur agni specie. Quo verisimile est spectasse canonem illum Trullanum. Neque enim absolute improbat picturam Christi sub specie agni, alioqui anteriores quoque picturas eiusmodi, inuissile eradi, atque deleri: sed tantum iam ante editis ea specie picturis Christi, mandat vt in posterum Christus pingatur specie hominis: quod in lege gratiæ Symbola & figuras cessare pat sit, præsentè veniente. Vnde quia in eo canone imago agni non improbat, imò antè edita recipitur, Tharastus Patriarcha, postea in 7. Synodo actione 3. eum Canonem allegat pro sacris imaginibus. Quod ratum habet Adrianus Papa in scripto ad eundem Tharastum. Et ibidem Epiphanius actione 6. eandem imaginem Christi sub agni specie à Ioanne demonstrati, profert pro vfu sacrarum imaginum. S. quoque Theodorus fudita in epistola Catechetica, eundem Canonem pro imaginibus adducit. Aque S. Nicephorus Patriarcha Constantinopolitanus, in capitulis aduersus Iconoclastas, canonem illum Trullanum allegat pro imaginibus. Videtur Græcorum in Paralip. ad lib. 5. de cruce cap. 11. Igitur antiqua illa, & nunc non protius antiquata picturæ Christi sub agni specie, cum ferè habeant oppositum Baptistam, digito Christum agnum demonstrantem, alludunt manifestè ad demonstrationem Christi, factam Ioan. 1. verbis illis, *ecce agnus Dei*, quibus videmus, significati Christum esse Dei filium; ac proinde iisdem picturis confirmatur notio agni Dei, quam hic proponimus.

*Vfus agnorum cereorum, quorum indu-
ctus, & quomodo Christum, Agnum,
id est Filium Dei, dictum
monstrat.*

119. Possimus verò eandem astruere, ex per antiquo, & nunc etiam vulgatissimo vfu planguncularum cerearum, specie agni, quem ad tempora Constantini Magni refert Molanus orat. de agno Dei cap. 6. de quo integer tractatus à nobis conscriptus est omni ecclesiastica eruditione refertur; quem quoniam multis annis, post hocce opus absolutum, elucubraui consulerè poteris de causa vsus Agni Cerei. Videbisque quàm non sine fundamento pronunciauerim, cereos agnos quorum est vfu apud fideles, esse memoriale baptismi Christiani: eaque Sacri sigillaris vsurpatione admonitos fideles, vt se baptismo initiatos, & agnos nouellos fuisse recordarentur.

120. Hinc igitur à posteriori Philosophando, confirmare licet, quod affirmabam de Christo agno Dei, id est filio Patris. Idcirco enim Christiani sacro baptismo initiati, dicuntur agni, quia per lauacrum aquæ, tanquam per vterum fidelium, vt S. Chrysostomus loquitur, efficiuntur per gratiam filij Dei, & conformes Christo primogenito: proindeque *agni Dei*, nomen principalibus, & tanquam primario analogato, conuenit Christo, quem *pastorem agnorum* regaliū scitè nominat Clemens Alexan. in hymno ad Christum Seruatorem, qui Pædagogus subijcitur. Neque verò quod agnorum pastorem Christum nominat, excludit eum agnorum numero. In spirituali namque hoc ouili, Christus idem est agnus, & pastor, ait S. Paulinus epistola 5. à medio & epistola 32. sub initium. De Christo specie agni, exhibito inter sacrificandum. Videndus Petrus Damia. lib. 6. epist. 25. & Epiphanius quidam libello de dignitate Religionis Christianæ, narrans visionem quandam de Eucharistia.

Vfus doctrinæ, est per se euident ex dictis de Christo Dei Filio. Et addi potest debere nos quoque, quod ipsa *agni vox* insinuat, Christianam placiditatem, præferre Christi imitatione. Nec prætermittenda consideratio utilitatis gestandi cereos agnos, quorum vsum Deus tot prodigiis sapè obsignauit: Nimirum non modò quia tam solemnibus & singularibus ritibus à solo Christi Vicario consecrantur, suntque his temporibus veluti testera Catholicismi; sed etiam quia renouant homini memoriā suscepti baptismi eiusque professionem continent; non absque insigni excitemento conformandi se filio naturali, cuius forma accidentaria communicata in Baptismo est, per filiationem adoptiuam.